

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä heinäkuuta 2012

416/2012

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista

Annettu Naantalissa 29 päivänä kesäkuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan geologista varastointia varten tapahtuvaan hiilidioksidin talteenottoon, siirtämiseen putken välityksellä ja välivarastointiin sekä hiilidioksidin geologiseen varastointiin. Hiilidioksidin talteenoton, siirtämisen ja välivarastoinnin sekä geologisen varastoinnin aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000).

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *hiilidioksidin geologisella varastoinnilla* hiilidioksidivirtojen injektointia ja siihen liittyvää varastointia maanalaisiin geologisiin muodostumiin;
- 2) *välivarastoinnilla* hiilidioksidin varastointia ennen sen siirtämistä geologisesti varastoitavaksi;
- 3) *varastointipaikalla* geologisessa muo-

dostumassa olevaa kolmiulotteista tilaa, jota käytetään hiilidioksidin varastointiin ja siihen liitettyä maan pinnalla olevaa laitosta tai injektointilaitosta;

4) *geologisella muodostumalla* litostratigraafista yksikköä, jossa voidaan erottaa ja kartoittaa toisistaan erottuvia kivilajikerroksia;

5) *vesipatsaalla* vesistön pinnasta pohjasedimenttiin ulottuvaa, pystysuunnassa yhtäjaksoista vesipatsasta, pohjasedimentti mukaan lukien;

6) *hiilidioksidivirralla* hiilidioksidin talteenottoprosessista syntyvien aineiden virtaa;

7) *siirtoverkolla* putkiverkkoa, mukaan lukien siihen liitetyt paineenkorotusasemat, joita käytetään hiilidioksidin siirtämiseen välivarastointiin tai varastointipaikkaan.

3 §

Kielto varastoida hiilidioksidia geologisesti ja vesipatsaaseen

Hiilidioksidia ei saa Suomen alueella eikä Suomen talousvyöhykkeellä varastoida geologisesti eikä vesipatsaaseen. Kielto ei kuitenkaan koske hiilidioksidin geologista varastointia, jos varastoitava määrä on alle

HE 36/2012
YmVM 2/2012
EV 49/2012

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/31/EY, EUVL L 140, 23.4.2009, s. 114

100 000 tonnia ja varastoinnin tarkoitus on uusien tuotteiden ja menetelmien tutkimus, kehittäminen ja kokeilu.

4 §

Talteen otetun hiilidioksidin luovuttaminen geologisesti varastoitavaksi

Suomen alueella talteen otettua hiilidioksidia saa luovuttaa geologisesti varastoitavaksi vain sellaiseen maanalaiseen geologiseen muodostumaan, joka sijaitsee kokonaan Euroopan unionin jäsenvaltion alueella taikka sen Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (SopS 49—50/1996) mukaisella talousvyöhykkeellä tai mannerjalustalla.

5 §

Hiilidioksidivirran laatuvaatimukset

Hiilidioksidivirran tulee jäljempänä 2 momentissa mainituin poikkeuksin koostua yksinomaan hiilidioksidista.

Hiilidioksidivirrassa saa olla hiilidioksidin lisäksi pieniä määriä aineita, jotka ovat peräisin hiilidioksidin synty- tai talteenottoprosesista (*satunnaiset aineet*) sekä jäämiä aineista, joita on lisätty hiilidioksidin kulkeutumisen seuraamisen ja todentamisen helpottamiseksi (*lisätyt aineet*).

Hiilidioksidivirran satunnaisten aineiden ja lisättyjen aineiden pitoisuudet eivät saa ylittää sellaista tasoa, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle tai joka voi heikentää varastointipaikan, siirtoverkon tai niihin liitetyn laitteen turvallisuutta tai eheyttä.

Hiilidioksidivirtaan ei saa lisätä jätelaissa (646/2011) tarkoitettua jätettä tai muuta ainetta sen loppukäsittelymiseksi.

6 §

Hiilidioksidin talteenottoa koskevat velvoitteet

Hiilidioksidin talteenottajan tulee huolehtia siitä, että hiilidioksidivirran koostumus, syövyttävät aineet mukaan lukien, tutkitaan ja arvioidaan siitä aiheutuvat riskit.

Hiilidioksidia saa ottaa talteen vain, jos

hiilidioksidivirran satunnaisten tai lisättyjen aineiden pitoisuudet eivät riskin arvioinnin perusteella ylitä 5 §:n 3 momentissa säädettyä tasoa.

Talteenottajan tulee pitää kirjaa geologisesti varastoitaviksi toimitettujen hiilidioksidivirtojen määristä, ominaisuuksista ja koostumuksesta.

7 §

Toisen hallitseman siirtoverkon käyttäminen

Jos siirtoverkon haltija ja hiilidioksidin talteenottaja eivät pääse sopimukseen hiilidioksidin siirtoverkon käyttöoikeudesta, Energiamarkkinavirasto voi hakemuksesta myöntää hiilidioksidin talteenottajalle oikeuden liittyä siirtoverkkoon ja käyttää sitä hiilidioksidin siirtämiseen.

Hakemuksessa on oltava tiedot ainakin hiilidioksidin siirtokapasiteettia määrävistä tekijöistä, liittymien teknisistä seikoista, verkon muiden käyttäjien tarpeista, verkon muuttamisen ja hiilidioksidin siirtämisen kustannuksista sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Käyttöoikeus on myönnettävä, jos:

1) siirtoverkon välityskapasiteetti on riittävä tai sitä voidaan laajentaa kohtuullisin kustannuksin ottaen huomioon siirtoverkon haltijan ja hiilidioksidin talteenottajien tarpeet;

2) siirtoverkkoon syötettävä hiilidioksidivirta soveltuu teknisiltä ominaisuuksiltaan siirtoverkossa siirrettäväksi; sekä

3) haettu siirtoverkon käyttö sopeutuu muutoinkin siirtoverkon olemassa olevaan käyttöön.

Energiamarkkinaviraston päätöksessä on oltava verkkoon liittymistä ja hiilidioksidin verkkoon syöttämistä koskevat tarpeelliset määräykset. Päätöksessä on samalla määrättävä korvaus siirtoverkkoon liittymisestä verkon haltijalle aiheutuvista kustannuksista ja määrättävä hiilidioksidin siirtopalvelusta suoritettavan korvauksen perusteista. Korvauksen tulee sisältää tuotto pääomalle. Hiilidioksidin siirtopalvelusta suoritettavan korvauksen, mukaan lukien tuotto pääomalle, tulee olla kohtuullinen.

8 §

Siirtoverkon muuttaminen

Energiamarkkinavirasto voi hiilidioksidin talteenottajan hakemuksesta velvoittaa siirtoverkon haltijan tekemään siirtoverkkoon muutokset, jotka aiheutuvat hiilidioksidin talteenottajan liittymisestä siirtoverkkoon tai lisääntyneestä hiilidioksidin siirtotarpeesta. Edellytyksenä on, että hiilidioksidin talteenottaja sitoutuu vastaamaan muutostöistä aiheutuvista kustannuksista. Muutokset eivät saa aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään hakemuksesta. Energiamarkkinaviraston päätökseen sovelletaan, mitä 7 §:n 4 momentissa säädetään päätöksestä.

9 §

Siirtoverkkoa koskevan päätöksen muuttaminen

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa 7 ja 8 §:ssä tarkoitettua päätöstä, jos olosuhteet tai hiilidioksidin siirtämistarpeet ovat olennaisesti muuttuneet. Käyttöoikeus voidaan peruuttaa, jos siirtoverkon käyttöoikeuden saanut ei ryhdy käyttämään siirtoverkkoa kohtuullisen ajan kuluessa tai laiminlyö hänelle kuuluvia verkon käyttöä koskevia velvollisuuksia.

10 §

Toisen valtion alueelle ulottuva siirtoverkko

Jos 7 tai 8 §:ssä tarkoitettu hakemus koskee toisen valtion alueelle ulottuvaa siirtoverkkoa, työ- ja elinkeinoministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen asian ratkaisemista.

11 §

Siirtoverkon ja välivarastointitilan rakentaminen

Siirtoverkon ja välivarastointitilan rakenta-

misen tulee perustua oikeusvaikutteiseen kaavaan. Siirtoverkon ja välivarastointitilan suunnitteluun ja rakentamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään rakennuksen rakentamisesta.

12 §

Viranomaisten tehtävät

Ympäristöministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain toimeenpanoa ja valvontaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista. Jos tässä laissa tarkoitettua toimintaa harjoitetaan Suomen talousvyöhykkeellä, valvonnasta vastaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialuetta lähinnä toimintaa harjoitetaan.

Energiamarkkinavirasto vastaa siirtoverkon käyttöoikeutta koskevien määräysten noudattamisen valvonnasta.

13 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Edellä 12 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitulla valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten toimialansa mukaisesti:

- 1) saada salassapitosäännösten estämättä tarpeellisia tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;
- 4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 5) tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia.

Edellä 1 momentin 2—5 kohdassa mainittu oikeus ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviä tiloja.

14 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua määräystä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

15 §

Uhkasakko, teettämisuha ja keskeyttämisuha

Valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 14 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta sekä teettämisuhan ja keskeyttämisuhan asettamisesta ja määräämisestä täytäntöön pantavaksi säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

16 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk- sen ja Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Energiamarkkinaviraston tämän lain

Naantalissa 29 päivänä kesäkuuta 2012

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

7—9 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan kuitenkin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Markkinaoikeuden ja hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

17 §

Rangaistussäännökset

Rangaistuksesta vastoin tätä lakia tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 3 §:ssä tarkoitettua kieltoa varastoida hiilidioksidia geologisesti tai vesipat- saaseen,

2) luovuttaa hiilidioksidia geologisesti va- rastoitavaksi 4 §:n vastaisesti tai

3) lisää hiilidioksidivirtaan jätettä tai muuta ainetta sen loppukäsittelyä varten 5 §:n 4 momentin vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *hiilidioksi- din talteenottamisesta ja varastoinnista an- netun lain rikkomisesta* sakkoon.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinä- kuuta 2012.

Asunto- ja viestintäministeri *Krista Kiuru*